

In de jaren 80 volgde Thurston Clarke zo nauwkeurig mogelijk de hele evenaar en schreef er een onderhoudend boek over dat ook in een Nederlandse vertaling verscheen: *Volg de evenaar* (1990). Als lijn die alle punten verbindt die even ver van de Noordpool als van de Zuidpool afliggen, heeft de evenaar een vanzelfsprekende evidentie. Dat vanzelfsprekende mist de nulmeridiaan. Die kan overal worden getrokken, en dat is dan ook gedaan.

Zo werkten de Fransen met de nulmeridiaan van Parijs en de Britten met die van Greenwich. De locatie van de nulmeridiaan is niet meer dan een afspraak uit 1884, toen 26 landen in Washington de Greenwichmeridiaan als universele meridiaan aanvaardden. Dat is misschien de reden dat ze ook minder tot de verbeelding spreekt.

Bij mijn weten is de journalist en schrijver Alfred van Cleef de eerste die op het idee kwam de nulmeridiaan te volgen.

Even een vraag tussendoor aan de topografisch gevormde lezers van *Geografie*: door welke landen loopt hij dan? Juist: door Groot-Brittannië, Frankrijk, Spanje, Algerije, Mali, Burkina Faso, een piepklein stukje Togo en Ghana. Algerije weigerde Van Cleef een visum, zodat het land met het langste stuk nulmeridiaan onbezocht bleef. Maar Van Cleefs avonturen in de overige landen boden genoeg voor een kloek boek. De auteur vermengt zijn alledaagse reiservaringen langs de nulmeridiaan met meer algemene informatie, bij voorbeeld over de Washington-conferentie, de mondiale tijdrekening en de organisatie van snijpuntverslaafden – zij proberen zo veel mogelijk van de 64.442 snijpunten van lengte- en breedtegraden met een heel getal te bezoeken en te fotograferen.

Uit *De verborgen ordening* zijn veel mooie quizvragen af te leiden, zowel eenvoudige (welk continent ligt op het noordelijk, zuidelijk, oostelijk én westelijk halfrond?), als moeilijke. Hoe kan het dat gedurende elk etmaal iets minder dan twee uur drie data tegelijk op aarde voorkomen – als het donderdagochtend 11.05 uur is in Amsterdam, is het in Samoa woensdagavond 23.05 uur en in Kiritimati vrijdag 00.05 uur. Dat kan, zo legt Van Cleef uit, omdat de vroegste en laatste tijdzones tegenwoordig niet 24 maar 26 uur uiteenlopen, zodat elke kalenderdatum gedurende 50 uur ergens op aarde aanwezig is. Met vaardige hand vermengt hij dit soort informatie met zijn ervaringen onderweg – vaak hilarische, zoals een bestuurder die nooit geweten heeft dat zijn plaats op de nulmeridiaan ligt en onmiddellijk de mogelijkheid ziet van *place-marketing*: er moet een monument komen!

Geografie, september 2012